Бухоро вилояти

Қоровулбозор тумани

Ахборот – кутубхона маркази

Ахборот – библиография хизмати

“Саҳро бағридаги мўъжиза”

Қоровулбозор туманининг ташкил этилганлигининг

33 йиллигига (1993-2026)

Тавсия рўйхат

Қоровулбозор – 2026

Ушбу тавсия рўйхатни тузишдан мақсад Қоровулбозор туманининг ташкил этилганлигининг 33 йиллик бебаҳо тарихини ўрганиш ва кенг тарғиб қилишдан иборат. Қўлланмада Қоровулбозор тумани тарихи ҳамда адабиётлар ва даврий нашрларда чоп этилган мақолалар рўйхати тайёрланди.

Тавсия рўйхат Ахборот-библиография хизмати томонидан тузилди.

Тузувчи: Ахборот-библиография хизмати раҳбари: Г. Ахмедова

Саҳро ичра жаннатдай.
Ўзинг бўлдинг пайдо,
Ҳар заррангда фидойи.
Инсонларнинг меҳри бор,
Ҳайкал қўйсак уларга.
Озодлик қилади ҳатто,
Меҳнатдан, муҳаббатдан
Пайдо, Қоровулбозор

Б. Солиев

Чўлқуварлар маскани, саноат шаҳарчаси, деган номлар билан танилган Қоровулбозор тумани Бухоро вилоятидаги саҳро бағрида вужудга келган, аммо иқтисодий салоҳияти йилдан-йилга кенгайиб бораётган ҳудудларидан биридир. Туман 1993 йил 12 январь куни ташкил топган бўлиб, ўтган 33 йил мобайнида қисқа тарихига қарамай, саноат, тадбиркорлик ва инфратузилма ривожи бўйича ўзига хос йўлни босиб ўтди. Бугун туманда ўзбек, қозоқ, рус, тожик, туркман, татар ва бошқа миллат вакиллари бир ҳудудда аҳил-иноқ яшаб, тараққиётга ҳисса қўшиб келмоқда. Асрлар давомида кескин иқлим, табиий ва ижтимоий ўзгаришларга қарамай, мазкур сардобаларнинг сақланиб қолгани ўша давр қурувчилари билим ва маҳоратининг яққол далилидир. Бу иншоотлар нафақат меъморий, балки муҳандислик тафаккурининг ҳам юксак намунасидир. Туман ташкил этилгандан кейин ҳудуд ҳаётида янги босқич бошланди. Иқтисод ва инфратузилма билан бирга тарихий меросга муносабат ҳам ўзгариб, сардобаларни асраш ва тарғиб этишга эътибор кучайди. Бугун бу обидалар Қоровулбозорнинг маданий ва туристик салоҳиятини белгилаб берувчи муҳим омилга айланмоқда. Туман иқтисодиётида саноат етакчи ўрин тутади. Қоровулбозорда нефть-газ, қурилиш материаллари, кимё ва машинасозлик йўналишларида қатор ишлаб чиқариш корхоналари фаолият юритади. Туманда замонавий нефтни қайта ишлаш заводининг барпо этилиши мамлакатимиз саноати тарихида туб бурилиш бўлди. Мазкур йирик саноат лойиҳаси нафақат туман, балки бутун республика иқтисодий тараққиётида стратегик аҳамият касб этди. Ҳукуматнинг 1993 йил 3 августдаги 389-сонли қарорига мувофиқ завод қурилишига асос солинди. Қисқа муддат ичида, аниқ режа ва юқори ташкилий салоҳият асосида олиб борилган ишлар натижасида корхона 1997 йил 22 август куни тўлиқ қувватда ишга туширилди. Завод йўлга буён фаолияти қўйилганидан мамлакатимиз иқтисодиётининг турли тармоқлари, шунингдек аҳолини стратегик аҳамиятга эга нефть маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаб келмоқда. Саноатда маҳсулотларини нефть қайта ишлаш алоҳида ўрин тутади. “PETROCHEM BUKHARA” МЧЖ ҳамда бошқа турдош корхоналар томонидан амалга оширилган нефть маҳсулотларини сақлаш, қадоқлаш ва қайта ишлаш лойиҳалари туманнинг саноатлашган ҳудуд сифатидаги мавқеини

мустаҳкамлаяпти. "Бухоро Евро цемент" МЧЖ томонидан барпо этилган цемент ишлаб чиқариш корхонаси ҳудуднинг саноат қиёфасини белгилаб берган йирик лойиҳалардан яна бири ҳисобланади. Туманда қишлоқ хўжалиги соҳасида 5926 га майдонда бошоқли дон, 4460 га майдонда пахта хом ашёси, 1028 га майдонда сабзавот, 469 га майдонларда 517 га майдонда токзор мавжуд бўлиб, чорвачиликда корамоллар сони 22,9 минг бош, қўй-эчкилар сони 168 минг бош, барча турдаги паррандалар сони 258,1 минг бош, отлар сони 866 тани ташкил этади.

Завод фаолияти йўлга қўйилганидан буён мамлакатимиз иқтисодиётининг турли тармоқлари, шунингдек аҳолини стратегик аҳамиятга эга нефть маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаб келмоқда. Саноатда нефть маҳсулотларини қайта ишлаш алоҳида ўрин тутади. "PETROCHEM BUKHARA" МЧЖ ҳамда бошқа турдош корхоналар томонидан амалга оширилган нефть маҳсулотларини сақлаш, қадоқлаш ва қайта ишлаш лойиҳалари туманнинг саноатлашган ҳудуд сифатидаги мавқеини мустаҳкамлаяпти. Турли мулкчилик шаклидаги барпо этилаётган ишлаб чиқариш корхоналари ҳудуднинг саноат қиёфасини белгилаб берган йирик лойиҳалардан Чўлқуварлар маскани, саноат шаҳарчаси деган номлар билан танилган Қоровулбозор тумани Бухоро вилоятидаги сахро бағрида вужудга келган, аммо иқтисодий салоҳияти йилдан-йилга кенгайиб бораётган ҳудуддир. Туман 1993 йил 12 январь куни ташкил топган бўлиб, ўтган 33 йил мобайнида қисқа тарихига қарамай, саноат, тадбиркорлик ва инфратузилма ривожи бўйича ўзига хос йўлни босиб ўтди. Бугун туманда ўзбек, қозоқ, рус, тожик, туркман, татар ва бошқа миллат вакиллари бир ҳудудда аҳил-иноқ яшаб, тараққиётга ҳисса қўшиб келмоқда. Туман ташкил этилгандан кейин ҳудуд ҳаётида янги босқич бошланди. Иқтисод ва инфратузилма билан бирга тарихий меросга муносабат ҳам ўзгариб, сардобаларни асраш ва тарғиб этишга эътибор кучайди. Бугун бу обидалар Қоровулбозорнинг маданий ва туристик салоҳиятини белгилаб берувчи муҳим омилга айланмоқда. Асрлар давомида кескин иқлим, табиий ва ижтимоий ўзгаришларга қарамай, мазкур сардобаларнинг сақланиб қолгани ўша давр қурувчилари билим ва маҳоратининг яққол далилидир. Бу иншоотлар нафақат меъморий, балки муҳандислик тафаккурининг ҳам юксак намунасидир. Туман иқтисодиётида саноат етакчи ўрин тутади. Қоровулбозорда нефть-газ, қурилиш материаллари, кимё ва машинасозлик йўналишларида қатор ишлаб чиқариш корхоналари фаолият юритмоқда. Туманда замонавий нефтни қайта ишлаш заводининг барпо этилиши мамлакатимиз саноати тарихида туб бурилиш бўлди. Мазкур йирик саноат лойиҳаси нафақат туман, балки бутун республика иқтисодий тараққиётида стратегик аҳамият касб этди. Ҳукуматнинг 1993 йил 3 августдаги 389-сонли қарорига мувофиқ завод қурилишига асос солинди. Қисқа муддат ичида, аниқ режа ва юқори ташкилий салоҳият асосида олиб борилган ишлар натижасида корхона 1997 йил 22 август куни тўлиқ қувватда ишга туширилди. ҳисобланади. Туманда қишлоқ хўжалиги соҳасида 5926 га майдонда бошоқли дон, 4460 га майдонда пахта хом ашёси, 1028 га майдонда сабзавот, 517 га майдонда токзор мавжуд бўлиб, чорвачиликда корамоллар сони 22,9 минг бош, қўй-эчкилар сони 168 минг бош, барча турдаги паррандалар сони 258,1

минг бош, отлар сони 866 тани ташкил этади. Эркин иқтисодий зонада жойлашган ушбу корхона маҳаллий хомашё асосида маҳсулот ишлаб чиқариб, ички бозор эҳтиёжини қондириш билан бирга, янги иш ўринлари яратишга хизмат қилмоқда. Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш йўналишида „Профткомплект Бухара” МЧЖ томонидан сим ишлаб чиқариш лойиҳаси, шунингдек, „Анваржон металл сервис 2020” МЧЖга қарашли корхоналар туманда саноат занжирини тўлдириб келмоқда. Бу корхоналар нафақат иш ўринлари, балки ҳудудда қурилиш ва ишлаб чиқариш жараёнларини маҳаллий ресурслар ҳисобидан таъминлаш имконини яратди. Шу билан бирга, „Бухара реал мото” МЧЖ томонидан ишлаб чиқарилаётган юк мотоцикллари нафақат ички бозорда, балки қўшни давлатларда ҳам талабга эга бўлиб, Қоровулбозор маҳсулотларининг экспорт географияси кенгайиб бораётганидан далолат беради. Энергетика соҳасида ҳам туманда стратегик аҳамиятга эга лойиҳалар амалга оширилди. Қуввати юқори бўлган қуёш фотоэлектр станцияси лойиҳаси электр энергияси ишлаб чиқариш манбаларини диверсификация қилиш, қайта тикланувчи энергия улушини ошириш ва саноат корхоналарини барқарор электр таъминоти билан таъминлашга қаратилган муҳим қадам бўлди. Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам замонавий ёндашувлар асосида ривожланмоқда. „Buxoro Agroklaster Chorva” МЧЖ томонидан ташкил этилган чорвачилик мажмуасида наслли қорамол парвариши йўлга қўйилган бўлиб, Европа давлатларидан олиб келинган симментал, швед ва қизил дания зотлари асосида маҳсулот сифатини оширишга эришилмоқда. Паррандачилик йўналишида „Парранда экспорт савдо” МЧЖ ҳамда „Vigour export” МЧЖ томонидан амалга оширилган лойиҳалар аҳолини парҳезбоп гўшт ва тухум маҳсулотлари билан таъминлашда муҳим ўрин тутмоқда. Саҳро ҳудудида сув масаласи ҳаётий аҳамиятга эга. „Навбаҳор”, „Бўзачи” ва „Жарқоқ” маҳаллаларида сув тақсимлаш иншоотлари янгиланиб, янги тармоқлар тортилиши аҳолининг тоза ичимлик сувига бўлган эҳтиёжини барқарор қондириш имконини берди. Канализация тизимини тубдан янгилаш бўйича амалга оширилган ишлар ҳам туман аҳолиси турмуш сифатини яхшилашга хизмат қилмоқда. Инфратузилма ривожи туман тараққиётининг яна бир устувор йўналишидир. Ички ва умумий фойдаланишдаги автомобиль йўллари босқичма-босқич таъмирланиб, асфальт ва цемент-бетон қопламалар билан янгиланмоқда. Ғузор–Бухоро–Нукус–Бейнеу магистрал йўлининг туман ҳудудидан ўтувчи қисмида амалга оширилган қурилиш ишлари Қоровулбозорнинг транзит ва логистика имкониятларини кенгайтирди. Ижтимоий соҳада ҳам сезиларли ўзгаришлар бор. Мактаблар, мактабгача таълим муассасалари, оилавий шифокорлик пунктлари реконструкция қилиниб, қуёш панеллари билан жиҳозланмоқда. , “Обод қишлоқ” дастури доирасида барпо этилган маҳалла гузарлари, савдо ва хизмат кўрсатиш шохобчалари аҳолининг кундалик турмушини енгиллаштириб, кичик тадбиркорлик ривожига йўл очди. 33 йиллик тараққиёт йўли Қоровулбозор туманини саҳро бағрида барпо этилган саноат ва тадбиркорлик ҳудудига айлантирди. Бу ерда амалга оширилган ислоҳотлар, лойиҳалар ва бунёдкорлик ишлари инсон қадрини улуғлаш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва келажакка бўлган ишончни мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Adabiyotlar

1. **Солиев, Б.** Қоровулбозор тумани : ўтмиш, бугун ва келажак чорраҳасида / Б. Солиев. – Тошкент: “Tafakkur”, 2013. – 327 б.

2. **Солиев, Б.** Юракдаги битиклар. Публицистик мақолалар, шеърлар,ҳикоялар, қатралар, ҳажвиялар / Б. Солиев. – Бухоро: «Бухоро», 2017. – 13 - 45 б.

3. **Солиев, Б.** Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи / Б. Солиев. – Тошкент.:Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти , 2007. – 216 б.

4. **Ражабов, Қ .** Қоровулбозор тумани тарихи (Қисқача маълумотнома): Қ.Ражабов, Б. Солиев. – Тошкент: “Тафаккур” нашриёти Б. 362, 2015. – 43 б.

5. **Ўзбекистон обидаларидаги битиклар :** Бухоро / Ф.Абдухолиқов, Э. Ртвеладзе, А. Раззоқов, К. Раҳимов, А. Ҳакимов, Б.Абдуҳалимов, А . Мансуров, А . Маннонов, Н. Муҳаммедов // “O`zbekistan To`day” А , 2016. – 318 б.

6. **Ҳусенов, С. Ражабова, И.** Чор Бакр / Масъул муҳаррир: Н.Комилов. – Т. : “ Шарқ” , 2001. – 144 б.

7. **Солиев, Б. Шодиев, С.** Саҳродаги мўъжиза: (Қоровулбозор тумани ўтмиши ва бугуни ҳақида лавҳалар). – Т. : “ Шарқ” , 2000. – 222 б.

8. **Солиев, Б.** Янги давр одимлари [Матн] / Б. Солиев. - Бухоро : Buxoro, 2018. – 248 б.

Vaqtli matbuot nashrlari

9. **Паупов, Н.** Дадил қадамлар : [2001 йил январ – март ойларида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш таҳлили ва ислоҳотларнинг бориши ҳақида] / Н.Паупов // Қоровулбозор тонги. – 2001. – 28 апр. – Б. 4.

10. **Солиев, Б.** Қоровулбозор қасидаси : [Қоровулбозор тумани тарихи ҳақида] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 1999. – 29 апр. – Б. 2.

11. И. Иброҳимов. Саҳродаги мўъжизаси: [Қоровулбозор тумани ўтмиши ва бугуни ҳақида ҳикоя қилувчи лавҳалардан иборат китоб ҳақида] / И. Иброҳимов // Қоровулбозор тонги. – 1999. – 29 апр. – Б. 4.

12. Файзиев, Ҳ. Ислоҳотлар ютуғи – тадбиркорликда : [2000 йилнинг 9 ойида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлили ва ислоҳотларнинг бориши] / Ҳ. Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2000. – 21окт. – Б. 3.

13. Файзиев, Ҳ. Ислоҳотларни чуқурлаштириш керак : [2000 йилнинг 1-ярим йиллигида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлили ва ва ислоҳотларнинг бориши ҳақида] / Ҳ. Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2000. – 21июль. – Б. 2.

14. Файзиев, Ҳ. Суръатни ошириш керак : [2000 йилнинг январ-март ойларида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлили] / Ҳ. Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2000. – 15 апр. – Б. 2.

15. Йўлдошев, Н. Ислохотларни чуқурлаштириш – давр талаби : [туман ҳокими Н.Йўлдошевнинг фаоллар йиғилишидаги маърузаси ҳақида] / Н. Йўлдошев // Қоровулбозор тонги. – 2000. – 1 март. – Б. 6.

16. Солиев, Б. Имкониятларни ишга солиш керак : [туманда 2002 йил ярим йиллик асосий иқтисодий кўрсаткичларга доир] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 2002. – 3 авг. – Б. 4.

17. Файзиев, Ҳ. Ислоҳотлар қадъиятни талаб этади : [2001 йилнинг III чорагида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлили ва ислоҳотларнинг бориши ҳақида] / Ҳ. Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2000. – 27 окт. – Б. 5.

18. Файзиев, Ҳ. Ижро интизоми-ютуқлар омили : [2000 йилда туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш таҳлили ва ислоҳотларнинг бориши ҳақида] / Ҳ. Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2001. – 10 март. – Б. 6.

19. Файзиев, Ҳ. Ислоҳотлар самараси-тадбиркорликда : [2002 йилнинг 9 ой якунлари ҳақида] / Ҳ.Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2002. – 2 ноя. – Б. 4.

20. Файзиев, Ҳ. Ислоҳотлар давр-талаби : [2000 йилнинг январ-март ойларида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлили ҳақида] / Ҳ.Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2002. – 15 апр. – Б. 2.

21. Файзиев, Ҳ. Ислоҳотлар давр-талаби : [2001 йилнинг 1 – ярим йиллигида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлили ва ислоҳотларнинг бориши ҳақида] / Ҳ. Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2000. – 29 июль. – Б. 4.

22. Раупов, Н. Дадил қадамлар : [2001 йил январ-март ойларида туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш таҳлили ва ислоҳотларнинг бориши ҳақида] / Н. Раупов // Қоровулбозор тонги. – 2000. – 28 апр. – Б. 2.

23. Солиев, Б. Кенжа туманнинг истиқболи : [Қоровулбозор туман ҳокими Н.Йўлдошев “Бухоро ҳақиқати” газетаси мухбири саволларига жавоби ҳақида] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 1999. –14 авг. – Б. 2.

24. Файзиев, Ҳ. Ижро интизоми – ютуқлар омили : [2000 йилда туманнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши таҳлили ва ислоҳотларнинг бориши ҳақида] / Ҳ. Файзиев // Қоровулбозор тонги. – 2001. – 10 март. – Б. 2.

25. Солиев, Б. Юксалиш одимлари : [2008 йилнинг 12 январ куни Қоровулбозор тумани ташкил топганига 15 йил тўлганлиги ҳақида] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 2008. – 11 янв. – Б. 2.

26. Қаҳҳоров, В. Ислоҳот изчиллигини талаб этади : [6 ой якунлари таҳлил ва далиллар ҳақида] / В. Қаҳҳоров // Қоровулбозор тонги. – 2008. – 2 авг. – Б. 2.

27. Юсупов, М . Исмоилова, О. Чўлдан бахтимни топдим : [Қоровулбозор тумани ҳақида] / М. Юсупов // Қоровулбозор тонги. – 1994.–3 фев. – Б. 2.

28. Бозоров, Б. Янгиланиш йўлида : [Қоровулбозор табиати ҳақида] / Б. Бозоров // Қоровулбозор тонги. – 1994.–3 фев. – Б. 2.

29. Камолов, К. Қоровулбозор тумани маҳаллий бюджетининг 2018 йилдаги асосий кўрсаткичларини тасдиқлаш тўғрисида : [Қоровулбозор туман маҳаллий бюжетининг 2018 йилга мўлжалланган асосий кўрсаткичлари ҳақида] / К.Камолов // Қоровулбозор тонги. – 2018. – 18 янв. – Б. 4.

30. Солиев, Б. Қадим карвон йўлларида : [Қоровулбозор тарихи ҳақида] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 2018. – 18 янв. – Б. 4.

31. Жалмуҳамедов, Ж. Жексембаев. М. Олис йиллар садоси : [беш йиллик тарихи ҳақида] / Ж. Жалмуҳамедов., М. Жексембоев // Қоровулбозор тонги. – 1998. – 1июнь. – Б. 2.

32. Йўлдашева, Ш. Бақоева, Г. Истиқлол берган имконият : [Қоровулбозор туманинг ижтимоий – сиёсий фаолияти ҳақида] / Ш. Йўлдашева. Г. Бақоева // Қоровулбозор тонги. – 2018.–29 авг. – Б. 4.

33. Остонов, А. Қоровулбозор тумани маҳаллий бюджетининг 2021 йилги асосий кўрсаткичларини тасдиқлаш тўғрисида : [Қоровулбозор тумани маҳаллий бюжетининг дароматлари ва харажатлари ҳақида] / А. Остонов // Қоровулбозор тонги. – 2021. – 11янв. – Б. 4.

34. Солиев, Б. Туман ҳокими А.Остоновнинг 2021 йилда амалда оширилган ишлар, мавжуд муаммолар ҳамда 2022 йилда туманини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш борасида устувор вазифалар юзасидан маърузаси : [2022 йилда амалга оширилиши мўлжалланган устивор вазифалар ҳақида] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 2021. – 12 дек. – Б. 4.

35. Остонов, А. 30 ёшинг муборак бўлсин, азиз истиқлол : [Мустақилликнинг 30 йиллиги ҳамда, Қоровулбозор тумани тарихи ҳақида] / А. Остонов // Қоровулбозор тонги. – 2021.– 6 сент. – Б. 4.

36. Солиев, Б. Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи-тармоқ драйвери : [Қоровулбозор тумани ҳамда Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи ҳақида] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 2021. – 16 окт. – Б. 2.

37. Солиев, Б. Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи ҳақида : [Бухоро нефтни қайта ишлаш заводининг 23 йиллик тарихидаги энг юқори кўрсаткичи ҳақида] / Б. Солиев // Қоровулбозор тонги. – 2021. – 6 сент. – Б. 2.

38. Худойқулов, Ў. Ишлаб чиқариш ва хавфсизлик : [жамиятда бахтсиз ходиса ва шикастланишларнинг, касбий касалликларнингкелиб чиқиши ҳақида] / Ў. Худойқулов // Қоровулбозор тонги. – 2021. – 12 май. – Б. 4.

39. Комилов, З. Исматов, Т. Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи : [экалогик тоза ва сифатли махсулотлар ҳақида] / З. Комилов.З. Т.Исматов // Қоровулбозор тонги. – 2021. – 6 май. – Б. 2.

40. Шодиев, С. Садоқат мўъжизаси : [журналист Баҳром Солиев ҳақида] / С. Шодиев // Қоровулбозор тонги. – 2025. – 26 июл. – Б. 4.

41. Солиев, Б. Саҳро бағридаги мўъжиза : [Қоровулбозор тумани тарихи ҳақида] / Б. Солиев // Qorovulbozor tongi. – 2026. – 15 янв. – Б. 2.